

معاونت نوآوری و خدمات دانش بنیان

گروه رصد، آینده پژوهی و پژوهش های کاربردی

کاربرگ ارائه پروپوزال پژوهشی

۱- عنوان اولویت:

شیوع شناسی پدیده کار کودک و شناسایی عوامل زمینه ساز آن

۲- ضرورت و دلایل توجیهی انتخاب اولویت:

این پژوهش نه تنها به ما کمک می کند تا ابعاد و گستردگی این پدیده را بهتر درک کنیم، بلکه به ما این امکان را می دهد تا برنامه های مداخله ای موثر و هدفمندتری را طراحی و اجرا نماییم و این گامی در راستای حذف این پدیده اجتماعی است؛ از طرفی با توجه به اینکه در این حوزه پژوهشی انجام نشده است آمار دقیقی در خصوص کودکان کار و خیابانی در دسترس نیست؛ مشکلات مربوط به شناسایی این گروه از کودکان از جمله اشتغال در کارگاه های غیر رسمی و مشکلات قانونی خانواده و ... منجر شده است که جمعیت بزرگی از کودکان کار و خیابانی دور از دیدرس قرار گرفته و در برنامه ریزی ها مغفول بمانند لذا برآورد دقیق آمار کودکان و بررسی شیوع شناسی پدیده ضروری است.

در مبحث شناسایی دلایل زمینه ساز مسئله، اگرچه به نظر می رسد فقر اقتصادی دلیل اصلی کار کودک می باشد اما در مواجهه های کارشناسی اصالت این متغیر مورد تردید است، این درحالی است که پژوهش های انجام شده در حوزه سبب شناسی پدیده محدود و موردی می باشد و اساسا بررسی عمیق و دقیقی در این حوزه انجام نشده است؛ همچنین با توجه به تفاوت علت کار در استان ها و قومیت های مختلف، ریشه یابی مسئله برای برنامه ریزی و هدف گذاری مداخلات در سطح استان و مناطق بسیار مهم می باشد.

شناسایی نقاط قوت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و ... مناطق مختلف نیز می تواند به غنای دانشی حوزه سیاست گذاری و اجرا کمک نماید.

۳- گستره جامعه آماری مورد نیاز پژوهش مبتنی بر این اولویت را تعیین فرمائید:

کلان شهرهای کشور

۴- بازه زمانی مورد نیاز (در صورت لزوم) در پژوهش ناشی از این اولویت را ذکر فرمائید :
۱ ساله

۵- بیان و تشریح مسئله منتج به این اولویت:

سازمان بهزیستی متولی اصلی حمایت از کودکان کار و خیابانی می باشد و به همین دلیل مرجع اخذ اطلاعات مربوط به این حوزه می باشد این در حالی است در طی سال های اخیر همواره به دلیل عدم در اختیار داشتن برآورد دقیق کودکان کار و خیابانی مورد سوال بوده است از سوی دیگری این سازمان هر ساله اعتبار کلانی به حوزه کودکان کار و خیابانی اختصاص می دهد که به دلیل عدم شناخت کافی از دلایل کار کودک در مناطق مختلف امکان نظارت بر اثر بخشی هزینه کرد اعتبارات دشوار است و مستند متقن و قابل استناد در خصوص دلایل کار کودک در مناطق مختلف این امکان را فراهم می کند که بر برنامه های اجرایی سطح استان و تخصیص اعتبارات نظارت دقیق تری به عمل آید.

۶- اجرای طرح پژوهشی ناشی از این اولویت، چه مسائل و مشکلاتی را برای سازمان / جمعیت هدف برطرف می کند؟

باتوجه به نقش سازمان در سیاست گذاری و برنامه ریزی کنترل و کاهش پدیده کار کودکان و رایزنی در خصوص تامین اعتبار مالی و تخصیص دقیق آن، ابهام در آمار و عدم دسترسی به برآورد دقیق آمار کودکان کار و خیابانی نقیصه بزرگی است که برنامه ریزی میان مدت و بلند مدت برای کاهش آسیب و حذف پدیده کار زیان آور کودکان را با چالش جدی مواجه می کند، همچنین دسترسی به این آمار امکان چانه زنی سازمان در مناسبات بین دستگاهی و حمایت طلبی را افزایش می دهد؛ از طرفی بدون اطلاع از شیوع پدیده و عدم شناخت وسعت مسئله امکان پیش بینی شدت آسیب های اجتماعی ناشی از آن و انجام اقدامات پیشگیرانه مقدور نیست و عدم توجه به این موضوع می تواند هزینه های اقتصادی، اجتماعی و انسانی زیادی برای کشور داشته باشد؛ به یاد داشته باشیم که سازمان بهزیستی به دلیل مرجعیت در حوزه کودکان کار و خیابانی ناگزیر به داشتن اطلاعات دقیقی از ابعاد پدیده و سبب شناسی منطقه ای آن است.

۷- این اولویت ناشی از چه نیاز دانشی / پژوهشی در حوزه مربوطه است؟

الف- عدم دسترسی به آمار مستدل و قابل استناد در خصوص میزان شیوع پدیده کودکان کار و خیابان مطابق با تعاریف این سازمان در سطح کشور

ب- کمبود پژوهش های سبب شناسی در حوزه کودکان کار و خیابان جهت انجام برنامه ریزی های تخصصی.

۸- نتایج حاصل از انجام پژوهش بر اساس این اولویت، در مورد کدامیک از طرح ها، برنامه ها و وظایف حوزه مربوطه کاربرد دارد ؟ (قابلیت کاربست دارد)

برنامه نگهداری و سامان دهی کودکان کار و خیابانی

۹- تعریف عملیاتی از متغیر های طرح پژوهشی ناشی از این اولویت کدام هستند ؟

کودک کار و خیابانی، شیوع کار کودک، طبقه اجتماعی و ...

۱۰- سوال های پژوهش:

توزیع نوع کار کودک در سطح هر استان چگونه است؟ توزیع جنسیت و قومیت چگونه است؟ پراکندگی آن در سطح مناطق چگونه است؟ چه عوامل فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی موجب کار کودکان می شوند؟ چگونه تعامل بین این عوامل منجر به شیوع کار کودک می شود؟ چه عواملی موجب می شوند خروج از چرخه کار تداوم داشته باشد یا نداشته باشد؟ عایدی ناشی از کار چگونه هزینه می شود؟ این کودکان در چه شرایط از ادامه کار در خیابان منصرف می شوند؟ نقش کودک در اقتصاد خانواده چیست؟ والدین چه نگرشی نسبت به دوران کودکی دارند؟ باورهای فرهنگی موثر بر تصمیم خانواده نسبت به کار کودک؟ روابط اجتماعی شان چگونه است؟

۱۰- نوع طرح پژوهشی (آزمایشی ، نیمه آزمایشی و) حاصل از این اولویت چیست ؟

طرح پژوهش ترکیبی از پیمایش و روش کیفی است؛ ابتدا با استفاده از روش تحقیق کمی به شیوه پیمایش، اطلاعات توصیفی درباره جمعیت کودکان کار، ابعاد و ماهیت این پدیده جمع آوری شود. در واقع به دنبال فراوانی و توزیع کار کودک در جمعیت مورد مطالعه باشد. سپس با استفاده از مرور منابع و روش تحلیل محتوای کیفی از طریق مصاحبه عمیق با کودکان، خانواده و کارشناسان و تحلیل آن به بررسی تجربیات و دلایل زمینه ساز و بازدارنده پرداخته خواهد شد بر اساس نتایج فاز کیفی پرسشنامه ای تهیه خواهد شد و برای سبب شناسی کار کودک در استان های مختلف پرسشنامه در نمونه های معرف تکمیل و نتایج تحلیل خواهد شد.

۱۱- هرگونه توضیح دیگر